

Bijlagen: Bijlage 1: 9 uitgangspunten voor samenwerking NML en
 Bijlage 2: Norm voor Opdrachtgeverschap (NvO) VNG

Kern van de notitie

Deze notitie eindigt met het advies om de colleges van de 14 NML gemeenten voor te stellen in te stemmen met een verkenning naar de uitbreiding van de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Noord-Limburg (MGR SD). De uitbreiding betreft inhoudelijk de regionale taken die met beschermd wonen, maatschappelijke opvang en bemoeizorg & preventie OGGz samenhangen (een aparte module) en bestuurlijk om voor die module de MGR SD uit te breiden naar de regio Noord- en Midden-Limburg.

1. Aanleiding nieuwe samenwerkingsafspraken beschermd wonen, maatschappelijke opvang en bemoeizorg & OGGz-preventie

De huidige samenwerkingsafspraken in Noord- en Midden-Limburg voor beschermd wonen lopen per 31-12-201 af. Verlengen van de huidige afspraken is niet één-op-één mogelijk, omdat per 1-1-2022 een nieuw (objectief) verdeelmodel voor beschermd wonen wordt ingevoerd, met een ingroeipad van 10 jaar. Tegelijkertijd willen we als regio gezamenlijk een impuls geven aan de transformatie van beschermd wonen, maatschappelijke opvang en bemoeizorg & preventie OGGz. De kern van de transformatie zit in het streven om de problemen van de kwetsbare inwoners van onze regio zo lokaal mogelijk het hoofd te bieden, teneinde zwaardere vormen van hulp (intramuraal zorg) en dakloosheid zo veel mogelijk te vermijden.

In de uitvoering betekent deze transformatie dat er een wissel getrokken wordt op de lokale maatschappelijke infrastructuur (zowel zorg als wonen) van de gemeenten in Noord- en Midden-Limburg. Om te komen tot nieuwe samenwerkingsafspraken en een impuls te geven aan de transformatie, heeft de projectgroep Regionale samenwerking voor inwoners met complexe problematiek een regionaal uitvoeringsplan uitgewerkt. Alle 14 gemeenten van Noord- en Midden-Limburg nemen deel aan dit project.

Bij de uitwerking van het uitvoeringsplan wordt er een splitsing gemaakt tussen die uitvoeringszaken die lokaal moeten worden geregeld (met name de eerste opvang en uitvoering) en die zaken die we als regio beter gezamenlijk kunnen en moeten doen (de beleidsontwikkeling, monitoring en bovenregionale contacten).

De gemeenten van de regio Noord- en Midden-Limburg willen ook de komende jaren de samenwerking voortzetten. Los van de wil om samen te werken, is samenwerken ten aanzien van genoemde taken verplicht. Deze verplichte samenwerking is door de VNG beschreven in een zogenaamde Norm voor Opdrachtgeverschap (NvO). De eisen die hierin worden genoemd komen overeen met de uitgangspunten die de Noord- en Midden-Limburgse gemeenten hebben geformuleerd ten aanzien van de regionale samenwerking.

2. Juridische grondslag van de nieuwe samenwerkingsafspraken Noord- en Midden-Limburg Beschermd wonen, maatschappelijke opvang en bemoeizorg & preventie OGGz

Huidige samenwerkingsafspraken vervallen per 31-12-2021

De huidige samenwerkingsafspraken op basis van samenwerkingsovereenkomst en mandaat eindigen op 31 december 2021. Bij de invoering van het objectieve verdeelmodel Beschermd wonen

per 1 januari 2022 vervalt de materiële centrumgemeentefunctie voor dit onderdeel. Overigens waren álle gemeenten op grond van de Wmo 2015 al zelf verantwoordelijk voor genoemde taken.

De verdeling van de middelen voor beschermd wonen verandert van een uitkering aan de centrumgemeente op basis van een historisch verdeelmodel naar een verdeling aan álle gemeenten op basis van een objectief verdeelmodel, met een ingroeipad van 10 jaar. De doordecentralisatie van middelen voor maatschappelijke opvang en bemoeizorg & preventie OGGz is uitgesteld tot tenminste 2026. Dit betekent dat centrumgemeente Venlo deze middelen blijft ontvangen. Onderdeel van de huidige afspraken is dat de regiogemeenten ook een deel van de kosten van bemoeizorg & preventie OGGz betalen, in de vorm van een bijdrage per inwoner.

Regionale samenwerking 'MOBW' verplicht per 1-1-2022

De 14 gemeenten in Noord- en Midden-Limburg¹ willen per 1 januari 2022 nieuwe afspraken vastleggen over de samenwerking met betrekking tot de volgende 3 taken:

1. *beschermd wonen,*
2. *maatschappelijke opvang,*
3. *bemoeizorg & preventie OGGz.*

De afspraken gaan over een verdeling van verantwoordelijkheden tussen gemeenten in de regio, de verdeling van het beschikbare budget en financiële risico's en de wijze waarop samengewerkt gaat worden tussen gemeenten binnen de regio. Deze afspraken kunnen per taak verschillend zijn. Bij het uitwerken van de financiële afspraken is het van belang om de landelijke ontwikkelingen rondom het woonplaatsbeginsel/kostenverrekening nauwlettend te volgen.

Uitgangspunten samenwerking vastgesteld door de colleges NML

De richting van de samenwerking op het gebied van beschermd wonen, maatschappelijke opvang, bemoeizorg & preventie OGGz, staat helder geformuleerd in de negen uitgangspunten (bijlage 1). Deze richting is bepalend voor het regionale uitvoeringsplan, dat als apart document wordt aangeboden. Bij de verdere uitwerking van de regionale samenwerking zijn de volgende basiswaarden voor samenwerking van groot belang: transparantie, zeggenschap en communicatie.

Hoewel elke gemeente in Noord- en Midden-Limburg de samenwerking op de drie taken van harte ondersteunt –alle gemeenten zijn immers vertegenwoordigd in het regionale project - is een tweetal nuanceringen ten aanzien van de negen uitgangspunten uit de bijlage wel op zijn plaats.

De eerste nuancering betreft het uitgangspunt omtrent de gezamenlijke taken. Hier staat nu dat ook beleid en visievorming regionaal wordt georganiseerd (uitgangspunt 7). Hier wordt echter het voorbehoud gemaakt dat de samenwerking op dit punt faciliterend is. Dat wil zeggen: elke gemeente behoudt de bevoegdheden en de democratische rol die zij nu heeft ten aanzien van visie en beleid. Er worden dus geen visies en beleid op regionaal niveau vastgesteld, dat blijft voorbehouden aan de afzonderlijke colleges en gemeenteraden.

Een tweede nuancering betreft de financiële solidariteit (uitgangspunt 8). De uitgangspunten zijn door de gemeenten van Noord-Limburg vastgesteld voor de taak beschermd wonen. De gemeenten

¹ De huidige regio Noord- en Midden-Limburg bestaat uit de gemeenten: Beesel, Bergen, Echt-Susteren, Horst aan de Maas, Leudal, Nederweert, Maasgouw, Peel en Maas, Roerdalen, Roermond, Venlo, Venray en Weert. Gemeente Gennep treedt toe tot deze regio met ingang van 1-1-2022. Dat brengt het totaal op 14 gemeenten.

in Midden-Limburg hebben de uitgangspunten van toepassing verklaard op zowel beschermd wonen als maatschappelijke opvang als bemoeizorg & preventie OGGz. Met als achterliggende gedachte dat hierdoor de mogelijkheid ontstaat om de budgetten voor deze drie taken te ontschotten. Echter, aangezien de centrumgemeente in elk geval tot 2026 nog de middelen voor deze taak ontvangt, zal de financiële en bestuurlijke impact van dit uitgangspunt eerst worden onderzocht. Dit onderzoek maakt onderdeel uit de verkenning die hier wordt voorgesteld.

Twee parallelle trajecten: A. samenwerkingsafspraken per 2022 en B. inkoop per 2022

In het regionale project *Regionale samenwerking voor inwoners met complexe problematiek* worden de financiële afspraken en het complete takenpakket verder uitgewerkt. De besluitvorming over de inrichting van de regionale samenwerking (juridisch construct en governance) zal geruime tijd in beslag nemen. Om te voorkomen dat we in tijdnood komen voor wat betreft de nieuwe aanbestedingen voor maatschappelijke opvang, bemoeizorg & preventie OGGz²) en beschermd wonen ten behoeve van de inkoop per 1 januari 2022, zijn we begin 2020 al gestart met de voorbereiding van deze inkooptrajecten. De centrumgemeente treft op basis van de huidige samenwerkingsafspraken en mandaat de voorbereidingen (in samenwerking met de regiogemeenten) en voert – met ondersteuning door de MGR SD Noord de aanbesteding in 2021 uit. Van september tot en met december 2020 worden de aanbestedingsstukken geschreven en het besluitvormingstraject hieromtrent doorlopen. Publicatie (en start) van de aanbestedingsprocedure is voorzien op 1 februari 2021. Afronding van de aanbestedingsprocedure staat gepland voor 1 juli 2021. Dit geeft aanbieders ruim de tijd om de gevolgen van de nieuwe contracten goed door te voeren binnen hun eigen organisaties.

Dit is bovendien de datum waarop de indicatie voor beschermd lokaal³ gaat plaats vinden. Hiervoor is een apart leertraject⁴ ingericht om er zeker van te zijn dat de toegangsmedewerkers van de 14 gemeente ook daadwerkelijk klaar zijn om beschermd wonen te kunnen indiceren en regisseren.

3. Stand van zaken landelijke besluitvorming

Gelet op de historie van dit dossier, de motie⁵ die in januari 2020 is aangenomen en de huidige coronacrisis, is het risico reëel dat de invoering van het objectieve verdeelmodel wordt uitgesteld. Ongeacht wat daarover landelijk besloten wordt, willen we per 1 januari 2022 nieuwe afspraken tussen de 14 gemeenten maken voor genoemde taken. Dit betekent dat gedurende het hele traject steeds actief moet worden ingespeeld op landelijke ontwikkelingen en zullen de afspraken alsdan op onderdelen moeten worden bijgesteld (met name de financiële afspraken).

4. Verkenning ‘juridisch construct’

Bij de verkenning van het juridisch construct kunnen we heel eenvoudig lering trekken uit het verkenningsproces dat aan de oprichting van de MGR Noord is voorafgegaan. Ook hier gold dat er gezocht werd naar een passende samenwerkingsvorm en samenwerkingsafspraken die recht doen

² Voor 2021 moet de inkoop OGGz preventie en bemoeizorg nog geregeld worden door de centrumgemeente: de gemeente Venlo heeft OGGz-preventie en bemoeizorg voor de gemeente Venlo als onderdeel van de Sociale Basis aanbesteed, maar blijkt vanwege landelijke wijzigingen in het beleid nog 4 jaar centrumgemeente voor deze taak te blijven en moet deze taak dus ook voor de regiogemeenten inkopen. Voor 2021 treft de gemeente Venlo een oplossing. Voor 2022 loopt de inkoop en het maken van afspraken over OGGz-preventie en bemoeizorg mee met het traject om te komen tot nieuwe samenwerkingsafspraken.

³ Omdat het een gemandateerde taak betreft, kan een gemeente deze ook altijd zelf uitvoeren. Werkgroep 1 van het project Doordecentralisatie en transformatie maatschappelijke opvang, beschermd wonen en bemoeizorg & preventie OGGz werkt de praktische samenwerkingsafspraken uit.

⁴ Zie werkgroep 1, uitvoeringsplan project Doordecentralisatie en transformatie maatschappelijke opvang, beschermd wonen en bemoeizorg & preventie OGGz.

⁵ Tweede Kamer, vergaderjaar 2019–2020, 29 325, nr. 106.

aan de lokale wensen ten aanzien van de uitvoering van het sociaal domein en die de lokale zeggenschap van zowel gemeenteraden als colleges respecteren.

Ook nu geldt dat we:

- alleen regionaal regelen wat we nodig hebben om lokaal goed te kunnen werken;
- per gemeente zeggenschap houden over de koers en voorwaarden (de democratische rol van de gemeenteraden waarborgen) en de nodige zorg binnen de eigen lokale maatschappelijk infrastructuur kunnen uitvoeren;
- een monitoring en informatievoorziening hebben die transparantie biedt.

De eisen die *toentertijd* werden gesteld aan de samenwerking zijn:

- effectief en efficiënt;
- duidelijk inkadering kunnen stellen;
- continuïteit en stabiliteit bieden;
- democratische legitimering door invloed van de raden op de regionale beleidsontwikkeling;
- arrangementen en inzet middelen- en controle op de uitvoering;
- flexibiliteit ten aanzien van in de toekomst toevoegen dan wel schrappen van producten en diensten in het kader van de drie D's;
- BTW compensatie mogelijk maken, 2b dienst;
- aanbesteden, in besteden;
- risico's spreiden en krenten uit de pap uitsluiten;
- moet dichtbij, in de vitale gemeenschappen, mogelijk maken;
- aansluiten bij eisen die de wetgever stelt.

Het voert te ver om deze eisen in deze notitie punt voor punt toe te lichten en grotendeels spreken ze ook voor zich. De richting van de samenwerkingsafspraken die we nu uitwerken komen feitelijk op hetzelfde neer.

6. Advies

In overweging nemende dat:

- we in de regio Noord- en Midden-Limburg al een (modulaire) gemeenschappelijke regeling hebben die binnen het sociaal domein al met een gelijksoortig doel is opgericht;
- de gemeenschappelijke regeling modulair is opgebouwd, dat wil zeggen dat het gemeenten vrij staat zich aan te sluiten bij een module;
- bij deze gemeenschappelijk regeling de governance en de wijze waarop wordt samengewerkt per module kan worden afgesproken;
- de financiële afspraken inclusief de kosten van samenwerking per module worden gemaakt;

Notitie verkenning regionale samenwerking Noord- en Midden-Limburg

- er bij een publiekrechtelijke samenwerking, zoals de MGR, geen sprake is van het belasten van diensten met BTW (21%), terwijl dit bij een privaatrechtelijke samenwerking wel het geval zal zijn;
- de afzonderlijke gemeenten (colleges en raden) hun zeggenschap houden over de koers en het beleid ter zake;

Wordt geadviseerd om de colleges voor te stellen om in te stemmen met een verkenning waarbij:

- de huidige modulaire gemeenschappelijke regeling wordt uitgebreid met een module ten behoeve van de regionale taken beschermd wonen, maatschappelijke opvang en bemoeizorg & preventie OGGz;
- de module ten behoeve van de regionale taken beschermd wonen, maatschappelijke opvang en bemoeizorg & preventie OGGZ wordt uitgebreid met de gemeenten uit Midden-Limburg;
- deze regionale taken concreet worden uitgewerkt conform de afspraken (9 uitgangspunten) en het wettelijk kader;
- de governance (de gemeenschappelijke regeling) wordt uitgewerkt conform de afspraken (9 uitgangspunten);
- de financiële componenten worden uitgewerkt: financiële solidariteit, de onderlinge verrekening en de kosten van de regionale samenwerking;

De uitkomst van deze verkenning dient dan om de gemeenteraden in een raadsinformatiebijeenkomst goed op de hoogte te brengen van de beoogde samenwerking alvorens zij hierover een besluit nemen.

Bijlage 1 Uitgangspunten samenwerking Noord- en Midden-Limburg

Uitgangspunten samenwerking Noord- en Midden-Limburg per 1 januari 2022

Maatschappelijke opvang, beschermd wonen, bemoeizorg en OGGz-preventie

Uitgangspunt 1

Iedere gemeente zorgt voor een passend aanbod van voorliggende en algemene voorzieningen, die bijdragen aan het voorkomen van instroom van inwoners in maatschappelijke opvang en beschermd wonen voorzieningen en de duurzame uitstroom van deze groep uit deze voorzieningen bevorderen.

Toelichting

Te denken valt aan:

- het voorkomen van huisuitzettingen;
- het matchingspunt vraag & aanbod passende huisvesting & ondersteuning Midden-Limburg;
- goede toegang tot onder andere het maatschappelijk werk en de welzijnsorganisaties;
- voldoende inzet van bemoeizorg- en outreachend verslavingspreventiewerkers.

Uitgangspunt 2

Iedere gemeente kan ter voorbereiding op de doordecentralisatie in 2022 vanaf medio 2021 autonoom indiceren binnen de regionaal vastgestelde kaders.

Toelichting

Om binnen de lokale toegang voldoende kennis en ervaring (expertise) op te bouwen rondom de toegang voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang vanaf 1 januari 2022, is een bepaald volume aan aanvragen nodig. De kennis en expertise zit nu in het toegangsteam van de gemeente Venlo en wordt geleidelijk overgedragen naar de lokale toegangsteams. Er wordt ook gekeken hoe kennis en expertise in de regio zo goed

mogelijk kunnen worden uitgewisseld. Samenwerking tussen gemeenten wordt daarbij niet uitgesloten.

Uitgangspunt 3

De Noord- en Midden-Limburgse gemeenten kopen beschermd wonen, maatschappelijke opvang, bemoeizorg en OGGz-preventie gezamenlijk in.

Toelichting

Aandachtspunten bij de gezamenlijke inkoop van beschermd wonen:

- a) het aantal plekken beschermd wonen neemt naar verwachting af door de regionale ambitie om te ambulantiseren;
- b) het product beschermd thuis komt te vervallen. Dat wordt opgevangen met (intensieve) individuele begeleiding;
- c) het streven is om het aantal aanbieders in ieder geval niet te laten groeien en misschien wel te laten krimpen;
- d) de koppeling van beschermd wonen met regionale voorzieningen zoals 24-7 bereikbaarheid wordt nader onderzocht;
- e) we streven naar meer flexibiliteit in de daginvulling van cliënten waarbij het advies is om de maatwerkvoorzieningen dagbesteding en beschermd wonen los te koppelen;
- f) er wordt gebruik gemaakt van de handreiking van de VNG voor gemeenten 'Kwaliteitseisen Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang' bij het opstellen van kwaliteitseisen voor de producten beschermd wonen en maatschappelijke opvang;
- g) intensievere samenwerking (met gebruikmaking van elkaars expertise) tussen aanbieders wordt gestimuleerd bijvoorbeeld door de wijze van bekostiging.

2

De aandachtspunten voor de inkoop voor maatschappelijke opvang worden nog in samenspraak bepaald.

Uitgangspunt 4

Het relatiemanagement van beschermd wonen en maatschappelijke opvang wordt uitgevoerd door één organisatie namens de gehele regio Noord- en Midden-Limburg.

Toelichting

Hierdoor kan eenduidige sturing op de afspraken met de aanbieders plaatsvinden, bereiken we optimale efficiëntie met betrekking tot de inzet van capaciteit en beperken we de administratieve lasten. De uitvoering van het relatiemanagement wordt zo ingericht dat de input vanuit individuele gemeenten kan worden meegenomen.

Uitgangspunt 5

Notitie verkenning regionale samenwerking Noord- en Midden-Limburg

Gemeenten in Noord- en Midden-Limburg zetten in op zoveel mogelijk spreiding van de maatschappelijke opvang en beschermd wonen voorzieningen over alle gemeenten, waarbij de gemeenten een nader te bepalen reëel tijdspad hanteren.

Toelichting

De ambitie is om zorg zo nabij mogelijk te organiseren, dus lokaal, in de wijk. Dit betekent dat we de huidige concentratie van voorzieningen in een beperkt aantal gemeenten willen ombuigen naar meer spreiding van voorzieningen over de regio.

De spreiding wordt stapsgewijs uitgevoerd waarbij gemeenten sturend optreden maar waarbij ook rekening wordt gehouden met de belangen van zorgaanbieders bijvoorbeeld waar het gaat om vastgoed.

Betere spreiding van voorzieningen over de regio leidt niet tot uitbreiding van het bestaande aantal plaatsen, er is sprake van substitutie. Op welke wijze de spreiding over de regio het beste plaats kan vinden, wordt door de gemeenten nog nader onderzocht. De uitkomsten van de onderzoeksopdracht beschermd wonen en de gevolgen van de openstelling Wlz worden hierin meegenomen.

Uitgangspunt 6

De gemeenten in Noord- en Midden-Limburg hanteren bij de uitvoering van het beschermd wonen en de maatschappelijke opvang een hybride samenwerkingsmodel, waarbij gemeenten taken deels zelf organiseren en deels gezamenlijk organiseren.

Toelichting

Het expertiseteam van de VNG heeft regionale samenwerking verplicht gesteld. Gemeenten in Noord- en Midden-Limburg hanteren het uitgangspunt dat zorg zoveel mogelijk lokaal wordt georganiseerd. Een andere schaal wordt toegepast, als dit meerwaarde heeft. Dit wordt per taak afgewogen en kan dus anders zijn voor bijvoorbeeld de toegang dan voor de facturatie of inkoop.

Uitgangspunt 7

De samenwerking tussen gemeenten in de regio Noord- en Midden-Limburg op deze beleidsvelden wordt vormgegeven middels een publiekrechtelijke vorm, waarbij de samenwerking minimaal bestaat uit de onderdelen visie / beleid, inkoop, relatiemanagement, monitoring, woningverdeling (via transferpunt/matchingspunt met zorgaanbieders en woningcorporaties), innovatie en financiële administratie (afspraken in het kader van solidariteit).

Toelichting

Gelet op de grote (financiële) belangen die op het spel staan, is het voornemen om de samenwerking vast te leggen in een juridische constructie. De Noord- en Midden-Limburgse gemeenten willen dit partnerschap vormgeven door een contractuele overeenkomst met een juridische grondslag aan te gaan. Transparantie, zeggenschap en goede communicatie zijn daarbij basiswaarden.

Uitgangspunt 8

Er is sprake van financiële solidariteit tussen de gemeenten in Noord- en Midden-Limburg door de beschikbare budgetten samen te voegen tot één bedrag. Hieruit worden alle zorg- en bedrijfsvoeringskosten voor gemeenten betaald. Eventuele overschotten of tekorten worden verdeeld op basis van een nog nader te bepalen verdeelsleutel.

Toelichting

Met zorgkosten wordt bedoeld:

→ Indicaties voor inwoners die op basis van een indicatie beschermd wonen verblijven in een instelling (24 uursvoorziening);

Met bedrijfsvoeringskosten wordt bedoeld:

→ Kosten voor relatiemanagement, inkoop, monitoring, kwaliteitsbewaking, gemeentelijk deel transferpunt/matchingspunt en een nader te bepalen percentage voor een innovatiebudget.

Bij de nader te ontwikkelen verdeelsleutel kan onder meer worden gekeken naar 'omvang van de inleg', 'omvang van het gebruik' en 'zeggenschap naar rato'.

Uitgangspunt 9

De gemeenten in Noord- en Midden-Limburg verkennen met elkaar de mogelijkheden om de middelen voor bemoeizorg en collectieve preventie uit het budget Maatschappelijke Opvang eerder door te decentraliseren.

Toelichting

Uit het rapport van het expertiseteam van de VNG is op te maken dat de middelen voor maatschappelijke opvang niet voor 2026 worden gedecentraliseerd naar de regiogemeenten. De gemeenten in Noord- en Midden-Limburg proberen, zoals bij uitgangspunt 1 beschreven, de instroom van de maatschappelijke opvang zoveel mogelijk te voorkomen door lokaal in te zetten op bemoeizorg en preventie. Om die lokale verantwoordelijkheid te kunnen nemen, willen de gemeenten in Noord- en Midden-Limburg onderzoeken, hoe deze middelen uit de uitkering maatschappelijke opvang voor bemoeizorg en collectieve preventie eerder

Notitie verkenning regionale samenwerking Noord- en Midden-Limburg

kunnen worden doorgedecentraliseerd. Op die manier zijn de regiogemeenten in staat om optimaal te investeren in het voorliggende veld.

Bijlage 2 Norm voor opdrachtgeverschap BW en MO

1. Gemeenten een Norm voor Opdrachtgeverschap (NvO) afspreken, die inhoudt dat
 - a. gemeenten in regionaal verband voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang een regiovisie opstellen, die door de verschillende gemeenteraden wordt vastgesteld (aansluitend aan bestaande of in ontwikkeling zijnde regiovisies, waarover al afspraken zijn gemaakt met het Rijk);
 - b. deze regiovisie tot stand komt in overleg met professionals, (vertegenwoordigers van) inwoners, ervaringsdeskundigen en ketenpartijen;
 - c. deze regiovisie helderheid geeft hoe gemeenten in regioverband de beschikbaarheid en continuïteit van zorgfuncties voor beschermd wonen borgen;
 - d. als, zoals verwacht, het woonplaatsbeginsel voor beschermd wonen wordt ingevoerd, deze regiovisie tevens afspraken bevat over inkoop van plekken buiten de eigen regio. Deze afspraken behelzen in elk geval goede onderlinge informatie-uitwisseling (elkaar tijdig op de hoogte brengen van inkoop van plekken elders alsook van uitstroom) alsook goed overleg over de meest geschikte plaats voor een cliënt.
 - e. de regiovisie ingaat op de wijze waarop lokale toegang verbonden is met de regionale maatschappelijke opvang en regionaal gecontracteerde hulp;
 - f. regio's in hun regiovisie een niet-vrijblijvende governance kiezen, met één onderling overeengekomen en gedragen aanspreekpunt dat extern kan optreden namens de regio;
 - g. regio's zich verplichten tot beperking van administratieve lasten door 1. de drie uitvoeringsvarianten in het sociaal domein consequent toe te passen; 2. bij regionale contractering als gemeenten dezelfde contractvoorwaarden en gezamenlijk contractbeheer te hanteren.
 - h. gemeenten vanuit zowel stabiliteit als innovatie inzetten op meerjarige contractering, met daarbij ruimte voor innovatieve initiatieven;
2. Er een onafhankelijke geschilbeslechtscommissie komt waar gemeenten en regio's bij onderlinge meningsverschillen over de toepassing van de NvO hun geschil kunnen voorleggen.